

NAZIV PROGRAMSKOG ZADATKA

8.INTEGRISANA KONTROLA VEKTORA - PRENOSIOCI UZROČNIKA ZARAZNIH BOLESTI (KOMARCI)

NOSILAC PROGRAMSKOG ZADATKA (NAZIV I SEDIŠTE, ODGOVORNO LICE):

Zavod za javno zdravlje Sombor, Vojvođanska 47, 25000
Prim.mr sci.med. dr Dragoslava Čubrilo, Tel. +381 25 418 222
E-mail: direktor@zzjzsombor.org

PODACI O KOORDINATORIMA PROGRAMSKOG ZADATKA

Snežana Tomasović, ing. zaštite životne sredine, Centar za higijenu i humanu ekologiju ZZJZ Sombor, tel+38163468140 E-mail : higijena2@zzjzsombor.org
dr Jelena Zelić, Centar za higijenu i humanu ekologiju
Marina Reddžepovski, viši sanitarni tehničar, Centar za higijenu i humanu ekologiju
Tel + 381 25 416 505, E-mail: higijena@zzjzsombor.org

Zavod za javno zdravlje Sombor sprovodi aktivnosti na edukaciji stanovništva o značaju problema sa komarcima i merama zaštite. U toku oktobra meseca održano je predavanje u Domu zdravlja Sombor.

Komarci, osim što su napasnici, odnosno molestanti, koji narušavaju kvalitet života, jesu vektori, odnosno prenosioci mnogih zaraznih bolesti, te stoga sve aktivnosti usmerene ka njihovoj eliminaciji imaju naglašen javnozdravstveni značaj. Neke od najznačajnijih bolesti koje prenose su: malarija, žuta groznica, groznica Zapadnog Nila, denga, zika groznica, čikungunja i dr. I u našoj zemlji je došlo do cirkulacije virusa groznice Zapadnog Nila, koja se registruje od 2012. godine, kada su otkriveni prvi humani slučajevi ove bolesti. Epidemiološki najznačajniji komarci, prenosioci zaraznih bolesti, kod nas su: rod *Anopheles*, koji je vektor malarije, zatim vrsta *Culex pipiens* (domaći ili kućni komarac), koji prenosi groznicu Zapadnog Nila.

Adekvatan epidemiološki nadzor nad bolestima koje prenose komarci, kao i entomološki nadzor nad komarcima i detekcija patogena u njima, su osnova za rano otkrivanje bolesti u našoj sredini i glavni preduslov za brzo reagovanje, prevenciju i kontrolu lokalnog širenja uzročnika bolesti prenosivih komarcima.

Cilj edukacije je podizanje nivoa svesti o značaju problema komaraca, potrebi uključivanja svih učesnika i šire javnosti u kontrolu komaraca i sprovođenju mera suzbijanja.

U okviru ovog programskog zadatka, u skladu sa planom aktivnosti i edukacijom ciljne populacije održano je predavanje u Domu zdravlja Sombor.

Dom zdravlja Sombor (02.10.2024.)

PREPORUKE

- Balkone, terase, bašte i zelene površine treba održavati čistima i urednima
- Redovno kosite travu kako biste izbegli pojavu visoke trave kao staništa za odrasle
- Redovno uklanjajte kabasti otpad (gume, burad)
- Posude za vodu kao što su kade, burad i kante za zalivanje bašte treba da budu pokrivene poklopcima od plastike ili sličnog nepropusnog materijala ili mrežama protiv komaraca
- sve moguće posude za vodu treba pravilno i dobro zatvoriti poklopcem
- sve posude koje se povremeno koriste za cveće i zalivanje treba odložiti na način da se izbegne nakupljanje vode u slučaju kiše
- Na gradilištima treba sprečiti nagomilavanje vode u rezervoarima i olucima i svim drugim potencijalnim mestima pogodnim za razmnožavanje komaraca
- Potrebno je obratiti pažnju na septičke jame, koje mogu postati veliko leglo komaraca, poklopac septičke jame treba držati hermetički zatvoren, ako nije moguće prekriti ga peskom ili zemljom
- Sisteme za sakupljanje vode i drenažu treba održavati u ispravnom stanju kako bi se sprečilo zadržavanje vode

ZNAČAJ KOMARACA U ŽIVOTNOJ SREDINI

Većina ljudi problem komaraca sagledava prvenstveno kroz njihovu ulogu predatora (molestanta), ali je važno istaći da su komarci i potencijalni prenosioci zaraznih bolesti.

Tropska i subtropska područja su prirodno stanište invazivnih vrsta komaraca, ali su se kao rezultat globalizacije i klimatskih promena proširile vrste komaraca koje nisu uobičajene na našim prostorima a najinvazivniji je azijski tigrasti komarac (*Aedes albopictus*). Njihovim dolaskom postoji i rizik od pojave određenih bolesti sa kojima se do nedavno nismo susreli. Odlikuje se biološkom prilagodljivošću sa izuzetnom agresivnošću prema novim područjima i sposobnošću da preživi zimu.

BORBA PROTIV KOMARACA

Uloga svakog građanina pojedinačno u sprovođenju mera za smanjenje uslova za razvoj komaraca je izuzetno značajna, jer svojim savesnim, odgovornim ponašanjem i aktivnim angažovanjem učestvuje u sprečavanju širenja invazivnih vrsta komaraca.

Ukoliko živite u kući i imate dvorište bilo bi poželjno da jednom nedeljno potpuno ispraznite kofe, kante, kanistere i sve ostale posude u kojima čuvate vodu. Takođe preporuka je da uklonite stare gume, tegle, konzerve i ostale predmete u kojima se zadržava voda, koja je pogodna za razvoj larvi. Ukoliko imate septičku jamu ili kišničaru postavite **mreže na ventilacione otvore**. Sve ovo je veoma važno, jer i sasvim mala količina vode, dovoljna je da se veliki broj komaraca izlegne. Iz samo jedne čaše ili konzerve koja sadrži vodu, a koja tokom leta stoji u dvorištu može da se izleže **čak 300 komaraca** za svega nedelju dana.

Voda je neophodno stanište za razvoj komaraca, pa je najbolji način borbe protiv komaraca u periodu od aprila do oktobra uklanjanje svih izvora vode koji im omogućavaju razmnožavanje.

Da biste uklonili potencijalna mesta na kojima se nalaze komarci, upoznajte se sa načinima i merama koje možete sami sprovesti i na taj način doprineti smanjenju populacije komaraca u vašem životnom okruženju. Upoznajte svoju okolinu - porodicu i komšije - uz takve informacije. Zato posebno izdvajamo mere koje možete sami preduzeti u svojim baštama, na terasama i balkonima.

Preporučuje se uklanjanje nepotrebnih predmeta u kojima se može nakupljati voda (stare automobilske gume, kante, kade i drugi krupni otpad) sa otvorenih prostora oko bašte, kao i redovno pražnjenje vode npr. iz dečjih bazena, cvetnih leja i sl. a ako to nije moguće, moraju se pokriti pokrivačima ili mrežama koje će sprečiti komarce da uđu u vodu. Dobro je osušiti sve vlažne površine a u tanjire saksija sipati pesak ili zemlju.

Podizanje svesti o značaju prisustva različitih vrsta komaraca kao vektora zaraznih bolesti na području vašeg naselja je edukacija koja će obezbediti najbolji način borbe protiv komaraca bez nepotrebnog uznemiravanja ili širenja panike.

Komarcima je potrebna voda za razmnožavanje. Larve se razvijaju iz jaja koja odrasli polažu u vodu. Važno je napomenuti da se ženke hrane krvlju i danju, ne samo noću, i da se odrasle jedinke kreću u radijusu od oko 200 m od mesta gde su se izlegle. Pojavljuju se od početka aprila do kraja oktobra.